

KAYSERİ SANAYİ ODASI

FAS ÜLKE RAPORU

25 Mart 2019

Kocasinan Bulvarı No: 161 Kocasinan 38110 Kayseri / TÜRKİYE
Tel: +90 (352) 245 10 50 Fax: +90 (352) 245 10 40

e-mail: info@kayso.org.tr

www.kayso.org.tr

FAS (MOROCCO)

Ülke Raporu

- Resmi Adı** : Fas Krallığı. (Ülke isminin kendi dilindeki anlamı "El-Magrip" "Al Mamlakat'ul Mağribiyya" yani en batıdaki yer anlamına gelse de diğer Avrupa ülkeleri burayı "Müslüman" anlamındaki Morocco ya da Maroc isimleriyle anmayı seçmişlerdir. Bizim dilimizdeki Fas ismi ise Fas şehriden gelir.)
- Yönetim Biçimi** : Anayasal Monarşi
- Başkent** : Rabat
- Nüfus** : 34.314.130 (2018 verl.)
- Nüfusun Etnik Dağılımı**: % 99 Arap-Berberi, % 1 Diğer.
- Para Birimi** : Fas Dirhemi (MAD)
- GSYİH – Satın Alma Gücü Paritesi**: 298,6 milyar \$
- Reel Büyüme Oranı**: % 4,1
- GSYİH Kişi Başına** : 8.600 \$
- Sektörel Bileşim**: Tarım: %14 , Endüstri: % 29,5 , Hizmet: % 56,5
- Enflasyon Oranı**: % 0,8 (2017 verl.)
- Dış Borç Tutarı** : 51,48 milyar \$ (31 Aralık 2017 verl.)
- İş Gücü** : 12 milyon kişi (2017 verl.)
- İşsizlik Oranı** : 2017 = % 10,2 ; 2016 = % 9,9 (2018 verl.)
- Endüstri** : Otomotiv parçaları, fosfat madenciliği ve işlenmesi, havacılık, gıda işleme, deri ürünleri, tekstil, inşaat, enerji, turizm
- Endüstrinin Büyüme Oranı**: % 2,8
- Tarım Ürünleri** : Arpa, buğday, narenciye, üzüm, sebze, zeytin, hayvancılık, şarap.
- İhracat** : 21,48 milyar Fob \$ (2017 verl.)
- İhracat Ürünleri** : Giyim ve tekstil, elektrik parçaları, inorganik kimyasallar, transistörler, ham mineraller, gübre (fosfat da dahil), petrol ürünleri, narenciye, sebze, balık.
- İhracat Ortakları**: % 23,2 İspanya, % 22,6 Fransa, % 4,5 İtalya, % 4,2 ABD.
- İthalat** : 39,64 milyar Fob \$ (2017 verl.)
- İthalat Ürünleri** : Ham petrol, tekstil kumaş, telekomünikasyon ekipmanları, buğday, gaz ve elektrik, transistörler, plastik
- İthalat Ortakları** : % 16,7 İspanya, % 12,2 Fransa, % 9,2 Çin, % 6,9 ABD, % 6 Almanya, % 5,9 İtalya, % 4,5 Türkiye (2017)
- Doğal Kaynakları**: Fosfat, demir cevheri, manganez, kurşun, çinko, balık, tuz.
- Din** : % 99,9 Müslüman , % 1 diğer.
- Diller** : Resmî dilleri Arapça olmasına rağmen devlet dairelerinde Fransızca kullanılmaktadır. Ayrıca Berberilerin kullandığı farklı diller de bulunmaktadır.

TÜRKİYE FAS DIŞ TİCARET VERİLERİ

Türkiye'nin Fas'a ihracatı 2018 : 1.989.610.218 \$

2018 yılında Fas ülkemizden en çok ihracat yapılan ülkeler arasında 22'nci sırada yer almaktadır.

2017 Yılına Göre İhracattaki Artış : % + 20,02 (2017 İhr: 1.657.717.765 \$)

Türkiye'nin Fas'tan İthalatı 2018 : 715.715.068 \$

2018 yılında Fas ülkemizden en çok ithalat yapılan ülkeler arasında 50'nci sırada yer almaktadır.

2017 Yılına Göre İthalattaki Azalış : % - 22,55 (2017 İtl: 924.061.683 \$)

KAYSERİ FAS (MOROCCO) DIŞ TİCARET VERİLERİ

KAYSO verilerine göre 2018 yılında Odamız üyesi firmalar Fas'a **28.452.413 FOB \$** lık ihracat gerçekleştirmiştir. Fas Kayseri'den en çok ihracat yapılan ülkeler arasında **13'ncü** sırada yer almaktadır.

İHRAÇ EDİLEN ÜRÜN GRUPLARI	İHRACAT İÇİNDEKİ PAYI (%)
Tekstil (Pamuk İpliği, Denim Kumaş, Kadife Kumaş, Sert Keçe,...)	31,30
Elektrikli Ev Aletleri (Mini fırın, Ankastr Ocağ, Davlumbaz, Derin Dondurucu, Minibar, ...)	25,65
Demir-Çelikten Mamül Eşya (Kablo Gr., Çelik Tel, Bonel Yay, Galvaniz Sac, Ütü Masası, ...)	14,73
Mobilya (Büro Mobilyası, Baza, Başlık, Kanepeler, Köşe Tk., Modüler Mobilya, ...)	13,90
Kimyasal Plastik Ürünler (Hemodiyaliz Sarf Malzemesi, Plastik Masa, Sandalye, ...)	10,61
Makine (Kablo Makinesi, Pet Şişirme Mak., Çok İğneli Kapitone Makinası,...)	2,70
Çelik Kapı (Çelik Kapı ve Mamulleri...)	0,79
Gıda (Nektar,...)	0,28
Diğer (Cam ve Cam Ürünleri,...)	0,04

FAS'TAN İTHALAT YAPAN ODAMIZ ÜYESİ FİRMALAR

KAYSO verilerine göre 2018 yılında Odamız üyesi firmalar Fas'tan ithalat gerçekleştirilmemiştir.

Türkiye - Fas Siyasi İliŐkileri

Türkiye ve Fas arasındaki diplomatik ilişkiler, Fas'ın bağımsızlığını kazanmasını takiben 17 Nisan 1956 yılında iki ülke Hükümetleri tarafından aynı gün yapılan ortak açıklamayla tesis edilmiştir. Ülkemiz Fas'ı Ortadoğu, Afrika, Akdeniz ve İslam âleminin önemli bir üyesi olarak görmektedir. Fas ile ülkemiz arasında ikili ilişkilerin her alanda daha da güçlendirilmesi konusunda karşılıklı irade mevcuttur.

Sayın Başbakanımızın 3-4 Haziran 2013 tarihlerinde Fas'a gerçekleŐtirdiĐi ziyaret iki ülke ilişkilerine derinlik kazandırmıştır. Bu ziyaret sırasında imzalanan Yüksek Düzeyli Stratejik İşbirliği Konseyinin (YDSK) Kurulmasına ilişkin Ortak Bildiri çerçevesinde, YDSK'nın Fas'tan ülkemize yapılacak bir üst düzey ziyaret vesilesiyle hayata geçirilmesi kabul edilmiştir.

Sayın Bakanımız 19 Eylül 2017 tarihinde BM 72. Genel Kurulu marjında Faslı muhatabı Bourita'yla ikili görüşme gerçekleştirmiştir.

İki ülke parlamentolarında dostluk grupları bulunmaktadır. Fas Parlamentosu Dostluk Grubu üyeleri 23-27 Mayıs 2016 tarihlerinde ülkemizi ziyaret etmiştir. TBMM Türkiye-Fas Parlamentolararası Dostluk Grubu ise 17-22 Nisan 2018 tarihlerinde Fas'ı ziyaret etmiştir.

İçişleri Bakanlığının Ocak 2017'de aldığı kararla Fas'taki FETÖ okulları kapatılmıştır. Ülkemizce de Fas'ın güvenliği bağlamında Adalet ve İhsan Cemiyeti'nin mensuplarının ülkemize giriŐi yasaklanmıştır.

İki ülke arasında Serbest Ticaret Anlaşması'nın 2006 yılında yürürlüğe girmesinin ardından, ikili ticari ilişkilerimiz büyük ivme kazanmış ve 2017 yılında ticaret hacmimiz 2,5 milyar ABD Doları'nı aşmıştır.

Son olarak Fas'ta son yıllarda altyapı ihalelerini kazanan Türk firmalarının sayısı artmaktadır. Halihazırda Fas'ta faaliyet gösteren Türk firması sayısı 160 civarındadır. Firmalarımız temel olarak müteahhitlik ve inşaat, toptan ve perakende ticaret, tekstil, mobilya, demirçelik, halı, gıda, hazır giyim gibi sektörlerde faaliyet göstermektedir. Son dönemde, tekstil, kişisel bakım ve temizlik sektörlerindeki yatırımlarımızda artış gözlemlenmektedir. Türk müteahhitlik firmalarının Fas'ta sürdürdükleri işlerden aldıkları pay, kazanmış oldukları çeŐitli ekonomik ve ticari şirketlerin işletme hakları ve üstlendikleri projelerin toplam değeri 4,1 milyar ABD Dolarına ulaşmıştır. Bu yatırımlarla yaklaşık 8.000 Faslıya istihdam sağlanmaktadır.